

Уманський національний університет садівництва
Факультет плодоовочівництва, екології та захисту рослин
Кафедра екології та безпеки життєдіяльності
Інженерно-технологічний факультет
Кафедра прикладної інженерії та охорони праці

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» Галузь знань: 20 «Аграрні науки і продовольство» Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство» Освітня програма - «Садово-паркове господарство»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми: обов'язковий	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	4
Форма контролю	Диф. залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	<p style="text-align: center;"><i>Модуль Безпека життєдіяльності</i></p> <p>Нікітіна Ольга Володимирівна Посада: доцент кафедри екології та безпеки життєдіяльності Науковий ступінь: кандидат с.-г. наук E-mail: ooooolga@ukr.net Orcid.org/0000-0002-2605-810X Зв'язок з викладачем: +380976000004</p> <p style="text-align: center;"><i>Модуль Основи охорони праці</i></p> <p>Трус Олександр Миколайович Посада: завідувач кафедри прикладної інженерії та охорони праці Науковий ступінь: кандидат с.-г. наук E-mail: alex_trus@ukr.net Orcid.org/0000-0002-9493-5469 Зв'язок з викладачем: +380979444545</p>
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних – 44 години (лекції – 20, практичні заняття – 24), самостійна робота студентів – 46 годин
Передумови для вивчення дисципліни	Освітній компонент «Безпека життєдіяльності» базується на знаннях таких дисциплін: «Українська мова», «Політологія», «Правознавство».
Мета вивчення дисципліни	Курс спрямовано на формування у студентів теоретичного і практичного підходу для виявлення позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтування оптимальних умов та принципів життя; забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною

	праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку; засвоєння новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання - очний із використанням навчальної платформи для дистанційного навчання MOODLE. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форма навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи Moodle, сервісів ZOOM, Google Meet, мобільних додатків.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПП	ЗК.4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК.6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК.7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК.11. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК.12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК.13. Уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність. ЗК.14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	СК.8. Здатність безпечно використовувати агрохімікати й пестициди, беручи до уваги їх хімічні і фізичні властивості та вплив на навколишнє середовище. СК.11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал. СК.12. Здатність розробляти концептуальні та інноваційні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПП	ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію. ПРН 4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства. ПРН 9. Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника. ПРН 10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника. ПРН 12. Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві. ПРН 13. Результативно працювати у колективі. ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання,

	<p>удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших. ПРН 15. Організувати результативні та безпечні умови праці. ПРН 16. Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проектів формування об'єктів садово-паркового господарства, що охоплюють різні галузі знань. ПРН 17. Володіти методами визначення джерел і шляхів надходження у навколишнє природне середовище шкідливих компонентів та здатність оцінити їх вплив на довкілля та стан здоров'я людини.</p>
<p>.Структура курсу</p>	<p>Модуль. 1. Безпека життєдіяльності. Цивільна оборона ЗМ 1. Правові та організаційні питання з безпеки життєдіяльності Тема 1. Наукові основи безпеки життєдіяльності. Об'єкт та предмет безпеки життєдіяльності. Основні завдання науки про безпеку людини, історія її розвитку. Основні поняття та визначення БЖД. Поняття небезпеки, безпеки, ризику та їх взаємозв'язки. Небезпека як основний фактор, що визначає рівень безпеки. Ризик. Методи визначення ризику. Тема 2. Людина в системі «людина–середовище». Здоров'я людини, як медико-біологічна та соціальна категорія. Гомеостаз – як особливий механізм захисту організму людини. Внутрішній і зовнішній вплив на організм людини. Психічні характеристики особистості. Тема 3. Джерела небезпеки життєдіяльності людини та породжені ними фактори. Загальні закономірності виникнення природних небезпек. Заходи та засоби, спрямовані на запобігання негативної дії природних джерел небезпеки на людину та на системи забезпечення її діяльності. Загальні закономірності виникнення соціальних та політичних джерел небезпеки. Небезпечні фактори, причини та небажані наслідки, пов'язані з урбанізацією середовища життєдіяльності людини. ЗМ 2. Забезпечення безпечної життєдіяльності Тема 4. Забезпечення безпечної життєдіяльності. Основи теорії і практики культури здоров'я людини. Фактори, що забезпечують стабільність здоров'я людини. Методика вивчення рівня здоров'я людини. Роль своєчасно наданої та правильно проведеної першої медичної допомоги в урятуванні життя і здоров'я потерпілого. Медична аптечка. Використання підручних матеріалів при наданні першої медичної допомоги. Порядок проведення реанімаційних заходів. Тема 5. Цивільна оборона – основа безпеки у надзвичайних ситуаціях. Закон "Про цивільну оборону України". Основні завдання цивільної оборони України. Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного й природного характеру в Україні. Сили цивільної оборони. Класифікація надзвичайних ситуацій. Прогноз можливості виникнення НС. Основні заходи та засоби захисту населення і територій у разі аварій, катастроф, стихійних лих і застосування засобів ураження</p> <p>Модуль 2. Основи охорони праці ЗМ 3. Правові та організаційні питання охорони праці Тема 6. Законодавство України з охорони праці. Законодавчі акти України про охорону праці. Розділи та основні</p>

	<p>принципи Закону України «Про охорону праці». Права і пільги для працівників в Законі України «Про охорону праці». Відшкодування працівникам за шкідливі умови праці і втрату здоров'я. Праця жінок в Законі України «Про охорону праці». Праця підлітків в Законі України «Про охорону праці». Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.</p> <p>ЗМ 4. Державне управління охороною праці та аналіз травматизму</p> <p>Тема 7. Державне управління охороною праці, нагляд і контроль за охороною праці, організація охорони праці на виробництві. Органи державного управління охороною праці, їх компетенція. Нагляд і контроль за охороною праці. Організація охорони праці на виробництві. Система управління охороною праці (СУОП), її функції на підприємствах. Оціночні показники роботи СУОП.</p> <p>ЗМ 5. Основи фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, електробезпеки і пожежної безпеки</p> <p>Тема 8. Основи виробничої санітарії. Поняття про систему «людина–машина–середовище». Визначення терміну «виробнича санітарія». Фактори навколишнього середовища, їх параметри і дія на організм людини. Мікrokлімат на робочому місці. Виробничий пил і шкідливі речовини. Шум і вібрація.</p> <p>Тема 9. Вентиляція виробничих приміщень. Призначення та класифікація систем вентиляції. Природна вентиляція. Механічна вентиляція (штучна). Санітарні вимоги до вентиляційних установок. Розрахунок повітрообміну та контроль дії вентиляції. Засоби індивідуального захисту.</p> <p>Тема 10. Загальні основи пожежної безпеки. Процес горіння, його початкові форми та причини виникнення пожеж. Небезпечні та шкідливі фактори, що виникають при пожежі. Спалимість і вогнестійкість матеріалів, конструкцій і будівель. Пожежовибухова небезпека будівель. Система протипожежного захисту. Попередження виникнення та розповсюдження пожеж. Вогнегасячі речовини. Засоби гасіння пожеж. Автоматичні системи гасіння пожеж.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням (пояснювально-ілюстративний метод); дискусійне обговорення проблемних питань (метод проблемного викладення); ситуаційні та розрахункові завдання індивідуальні та в групах (репродуктивний метод); конференції; доповіді; презентації; есе.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Середовище в аудиторії – дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики.</p> <p>Виконання завдань, передбачених програмою, – з дотриманням строків здачі.</p> <p>Відпрацювання пропущених занять – відповідно до графіку консультацій викладача.</p> <p>Порушення принципів академічної доброчесності – підстава для негативного оцінювання роботи студента.</p> <p>Методи і критерії оцінювання – модульний контроль, виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань на практичних заняттях, написання есе, участь у дискусіях, поточний контроль (100 %).</p>

**Рекомендовані джерела
інформації**

Базова

1. Баб'як О. С. та ін. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Харків: Ранок, 2000. 304 с.
2. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці. Харків : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 108 с.
3. Бикова О.В. Болієв О.В., Деревинський Д.М., Єлісеєв В.Н., Миронець С.М., Осипенко С.І., Півень Ю.О. та інші. Основи цивільного захисту: Навч. посібник К: 2008. 223 с.
4. Бутко Д. А., Луценков В. Л., Рогач Ю. П., Петров В. В. Безпека технологічних процесів при виробництві та післязбиральній обробці продукції рослинництва. Навчальний посібник. Сімферополь : Бізнес-Інформ, 2002. 344 с.
5. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник. Львів, 2010. 384 с.
6. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці : підручник. 5-е видання. За ред. М. П. Гандзюка. К. : Каравела, 2011. 384 с.
7. Голінько В. І. Основи охорони праці : підручник. 2-ге видання. Д. : НГУ, 2014. 271 с.
8. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В.. Безпека життєдіяльності. К.: Каравела, 2008. 344 с.
9. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. К.: Каравела, 2004. 328 с.
10. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В.. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Львів: Новий Світ - 2000, 2001. 320 с.
11. Жидецький В. П. Основи охорони праці. Підручник. Видання 3-є, перероб. і доп. Львів : УАД, 2006. 336 с.
12. Заплатинський В.М. Безпека життєдіяльності: Навчально-методичне видання. К.: Київ. держ торг.-екон. ун-т, 1999. 207 с.
13. Одарченко М. С., Одарченко А. М., Степанов В. І., Черненко Я. М.. Основи охорони праці : підручник. Х. : Стиль-Іздат, 2017. 334 с.
14. Пістун І.П., Кіт Ю.В., Березовецький А.П. Практикум з безпеки життєдіяльності. Суми: Університет. книга, 2000. 232 с.
15. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2008. 158 с.
16. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. К., 2008. 286 с.
17. Сонько С.П., Балабак А.В. та ін. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник. Умань, 2018. 236 с.
18. Стеблюк М.І. Цивільна оборона. К. : Знання Прес, 2003. 455 с.
19. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. К: Знання-Прес, 2007. 487 с.
20. Ткачук А. І., Богомаз-Назарова С. М. Основи охорони праці. Курс лекцій : навч. посіб. Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький : ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2017. 156 с.
21. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Коз'яков В. С., Мітюк Л. О., Полукаров Ю. О., Луц Т. Є. Основи охорони праці : підручник. 3-є видання, доповнене та

перероблене. За ред. К. Н. Ткачука. К. : Основа, 2014. 456 с.
22. Шоботов В. М. Цивільна оборона. К.: Центр навч. літ., 2006. 438 с.

Допоміжна

1. Гетьман В. Перша долікарська допомога в екстремальних ситуаціях. Охорона праці. 1995, №5. С. 28-32.
2. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С., Цивільна оборона. Навчальний посібник. Львів, "П.П. Васильович К.І.", 2005. 338 с.
3. Джигирей В.С., Жидецький С. А. Безпека життєдіяльності. Львів: Афіша, 1999. 254 с.
4. Купчик М. П., Гандзюк М. П., Степанець І. Ф., Вендичанський В. Н., Литвиненко А. М., Іваненко О. В. Охорона праці. Лабораторний практикум. К. : Основа, 1998. 224 с.
5. Міговіч Г.Г. Довідник з цивільної оборони. ЗАТ "Українська технологічна група". К. 1998. 526 с.
6. Пістуна І. П. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): навч. посіб. Львів : «Тріада плюс», 2010. 648 с.
7. Пістун І. П. Охорона праці (практикум). Навч. посіб. Львів : «Тріада плюс», 2011. 436 с.
8. Серіков Я. О. Основи охорони праці : навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227 с.
9. Смоляр В.І. Харчування в умовах радіонуклідного забруднення. К.: Здоров'я України червоний хрест, 1991. 32 с.
Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Сабарно Р. В., Каштанов С. Ф., Мітюк Л. О., Третьякова Л. Д., Ткачук К. К., Чадюк А. В. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. К. : «Основа» 2009. 350 с.